

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ג אדר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת יג.

דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד סימן תס"ג סעיף ב'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה וסיים הכתוב' עד 'וגם צריך'.

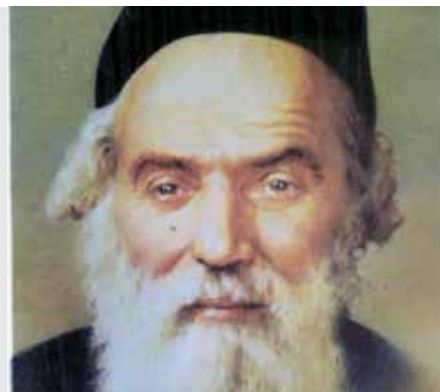
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ב משנה יב 'וכל מעשיך יהיו לשם שמים' עד פרק ג משנה א

למה מפחיד לפחד מה'קורונה'? | "בוודאי היו ניצולים בזה אלפי אנשים" - ההבטחה המפורשת של היחפץ חיים |
"אני זוכר, שכשהחלו האזעקות כולם רצו אל הסטיפלער..." | איך מחמיאים על צולנט שנשרף? | 1851

סגולות וישועות

"אין לשער כמה ישועות היו מביאים לישראל, לו
באמת היו מתכנסים כל הקהל בכל עיר, אנשים
וטף לבית המדרש להתפלל השלוש תפילות...
ובוודאי היו ניצולים בזה אלפי אנשים ממוות!"

מכתבו של מרן היחפץ-חיים זי"ע בימי הבהלה של מלחמת העולם הראשונה

קדושה וברכו. כי על ידי זה מתבטלות בכל יום כמה וכמה גזירות
מישראל... ואין לשער כמה ישועות היו מביאים לישראל לו באמת
היו מתכנסים כל הקהל בכל עיר, אנשים וטף לבית המדרש להתפלל
השלוש תפילות... ובוודאי היו ניצולים בזה אלפי אנשים ממוות!"
הדברים הרי הם כהבטחה מפורשת של מרן היחפץ-חיים.
אמנם אי אפשר לדעת מה יולד יום והאם מחר עוד נוכל להמשיך
ולהתכנס יחדיו לתפילת במניין. אבל כל עוד זה אפשרי, צריכים
להקפיד על כך עם כל הכוח והדקדוק - כי בזה תלויה הישועה.
וכאשר ניכנס היום לבית-הכנסת להתפלל במניין המצומצם
(בתקופה בה הביטוי 'א צענטער' מקבל משמעות מחודשת)
נתפלל על ביטול רוע הגזירה, אבל גם נתפלל שנוכל להמשיך
להתפלל... שנוכל להמשיך להתאסף במניין ולשפוך שיח, ערב
ובוקר וצהרים (יקותיאל יהודה גנזל, 'המבשר').

"הרי זה דבר ששווה מיליארדים!"

בעניין זה ראוי להביא גם מה שנכתב בגיליון 'כאיל תערוג',
אודות חשיבות 'אמירת אמן יהא שמיה רבא':

את המכתב הבא, כתב מרן היחפץ-חיים זי"ע בכתב יד קדשו.
נסיבות כתיבתו לא היו מפאת נגיף ביולוגי שנולד כתוצאה
מאכילת עטלף (או 'דוב נמלים' כפי שמועות אחרות, ואולי בכלל
כנשק ביולוגי כפי שמתקשות שמועות שלישיות...). המכתב
נכתב כאשר נשק חי ובוער זעזע את העולם, בימי מלחמת העולם
הראשונה.

אז, כמו היום, העולם כולו היה אחוז בהלה. והדברים שנכתבו
אז תואמים גם לימינו אנו בדיוק מופלא, כאילו נכתבו אמש.

"הנה הרעש שנהיה בעולם, הוא ענין נורא שנוגע לכל העולם
ולכל ישראל, לגופם ולנפשם. ואין ספק שהוא ענין התעוררות מן
השמים, למען נשוב לה'... וחובה לזעוק ולבקש בתפילה לפני
שיושיענו..."

כל-כך אקטואלי - - -

הכהן הגדול מראדן ממשיך ומפרט את אשר עלינו לעשות
בעת כזאת:

"ושוב על כל אחד לילך לבית המדרש עם בניו בכל יום, להתפלל
שחרית, מנחה וערבית בציבור דווקא ולענות אמן יהא שמיה רבא,

הרי זה דבר ששוה מיליארדים מיליארדים, וזה דבר שכל כך קל לקיים, בלי מאמץ, ולא צריך להזיע על זה. ובעולם הבא כל אמן יעזור ויכול להציל, וע"י אמן אחד שיחסיר כמה יכול להפסיד ע"י זה. "החפץ חיים פעם אמר, שלפעמים אדם הולך לביהמ"ד להתפלל בזמן קבוע ובדרך מתעכב ומדבר, כשהוא חושב שעוד יספיק להגיע לפני 'ברכו', ובסוף רואה שכבר אמרו 'ברכו'. ואמר הח"ח: אם היה הולך להשתכר בכך וכך זהובים, האם גם היה מתעכב בדרך?!

"אנשים מוכנים בשביל קצת כסף לנסוע למרחקים, אבל לרוץ לענות 'אמן', לזה אין שכל. פעם היו יהודים מקפידים מאד בעניית אמן, והיו מחפשים עוד אמן ועוד אמן, והיו הולכים מאחד לאחד כדי לשמוע את הברכות לענות אמן.

"האר"י ז"ל היה יושב ולומד, ובכל זאת היה הולך מאיש לאיש כדי לשמוע ברכות השחר ולענות אמן. האר"י ז"ל ודאי היה לומד יותר מאיתנו" (ובאמת מרן זצ"ל הנהיג בביתו שכל אחד אומר ברכות השחר וכולם עונים אחריו אמן).

בקיבוץ עין חרוד התקיים שיעור בגמרא ע"י הרה"ג ר' יפתח ציזלינג שליט"א, ולאחר תקופה זכו לסיים בס"ד מסכת ברכות, בהשתתפות המשגיח רבי דב יפה זצוק"ל ויבלחט"א הגאון רבי יעקב ישראל בייפוס בעמח"ס 'לקח טוב'.

בין משתתפי השיעור היה יהודי מבוגר קרוב לשנות ה-90, חבר ותיק בקיבוץ, שכמובן לא שמר תורה ומצוות. לקראת הסיום שאלתי קמיה מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל במה אפשר עוד לזכות את אותו יהודי. מניין - אין. תפילין - לא חשקה נפשו.

חשב מרן זמן מה ואמר: "בעניית אמן יהא שמייה רבה!" לאחר מכן נאנח מרן ואמר: "מצוי לפעמים בשיבה, שאחרי השיעור קודם למנחה מדברים הבחורים ביניהם בדברים של מה בכך, ועל יד זה נשארים בחוץ, ובינתיים החזן כבר מתחיל קדיש מלפני מנחה, והבחורים נכנסו אחרי קדיש והפסידו מלענות אמנים ואמן יהא שמייה רבה, וכך גם במעריב נכנסים באיחור ומפסידים ברכו. וכל זה בשביל מה, בשביל סתם דיבורים, כלום, ממש כלום. "אנשים לא יודעים להעריך את הערך הגדול של כל אמן ואיש"ר.

על דא ועל הא

"כשיש ח"ו דְּבַר בְּעִיר - אֵין יִכּוּל לְשַׁלוֹט רַק בְּאֵלוּ שֵׁישׁ לְהֵם פַּחַד, אֲבָל אֵלוּ שְׁמַתְחִזְקִים בְּלִבָּם בְּבַטְחֻנָּם עַל ה' וּמַתְגַּבְּרִים עַל הַפַּחַד, אֵין שׁוֹם דְּבַר רַע יִכּוּל לְשַׁלוֹט בְּהֵם!"

זהירות: הפחד מה' קורונה' מוזיק לבריאותך

פחדים מתייראין לנסוע למקום אחר, ויש שמתייראים לצאת מביתם ר"ל. וזו הנהגה מאד לא טובה, כמ"ש בברכות (ס' א') וכו' פחדו בציון חטאים וכו'.

"וכל זה בא ממיעוט אמונה, שאם ה' מאמין באמונה שלמה שהכל בא מהקב"ה ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה, א"כ מה לו לפחד. אם ח"ו נגזר עליו, אין חכמה ואין תבונה לנגד ה', ואם לא נגזר - אין לו מה להתיירא. ואנחנו תמיד כל רגע ביד ה', בין בזמן מלחמה ובין בזמן שלום, והרבה דרכים למקום. ואין לפחד, רק מהקב"ה. ולפחד שמא יעבור על א' מהעברות ח"ו או לא יקיים המצות, וחוץ מזה אין לפחד כלום. "ואע"ג דמצינו שצריך זהירות, כמ"ש (ב"ק ס' ב') 'דבר בעיר כנס רגלך, רעב בעיר פזר רגלך', זהו מדין השתדלות בכל דבר מה שאפשר, אבל הפחדים והדאגות אין להם מקום" וכו'. עד כאן לשון קדשו, עיי"ש עוד.

והראוני מה דאיתא בספר "שומר אמונים" (מאמר הבטחון והתחזקות דף קפ"ח:), וז"ל: "וכן מובא מרבינו האר"י ז"ל, כשיש ח"ו דְּבַר בְּעִיר - אֵין יִכּוּל לְשַׁלוֹט רַק בְּאֵלוּ שֵׁישׁ לְהֵם פַּחַד, אֲבָל אֵלוּ שְׁמַתְחִזְקִים בְּלִבָּם בְּבַטְחֻנָּם עַל ה' וּמַתְגַּבְּרִים עַל הַפַּחַד,

הגרעק"א באגרותיו בעת שפשטה מגפת החולירע, כתב בתוך הוראות הבריאות שיש לנהוג: "שלא לדאוג ולהרחיק כל מיני עצבות".

שוב מצאתי שכן כתב הרשב"ש בתשובה (סי' קצ"ה): "ומה שאמרו ג"כ 'דְּבַר בְּעִיר אֵל יִהְיֶה אָדָם בְּאִמְצַע הַדְּרָכִים, שְׁלוֹם בְּעִיר אֵל יִהְיֶה בְּצִדֵי הַדְּרָכִים' - הכוונה בזה, כי בשעת הבריאות צריך אדם להשוות הנהגתו ולאחוז במצוה במאכלו ובמשקלו ובמלבושיו... ובתנועותיו הנפשיות, כלומר בשמחתו ובאנחתו, בכעסו וברצונו... ללכת באמצעם, לא ריבוי ולא מיעוט. אבל בימות המגפה צריך להזהר בתכלית השמירה, ושיוסיף בהנהגתו לנקות המותרים, ושלא להרבות במזון... וירחיק האנחה וירבה השמחה... ולא יספיק בזה מיצוע בלבד. וזהו אל יהלך אדם באמצע הדרכים אלא בקצה האחרון, וכל זה הוא ענין טבעי". עד כאן לשונו.

וראה מה שכתב מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א בספרו "ארחות יושר" (סימן כ"ג, פחד ודאגה) בתו"ד: "יש אנשים שמפחדים תמיד ומתייראים מכל מיני פורעניות, כגון ממחלות וממלחמות ומאנשים רעים וכו', והם כל ימיהם בפחדים ורעדות ודאגות מכל מיני דברים שמא יהיה כך ושמא כך, ויש שמרוב

אין שום דבר רע יכול לשלוט בהם.

עיינ בספר תורת נתן להמקובל האלוקי תלמיד האריז"ל רבי נתן שפירא פר' ויחי, וזה לשונו שם: "ולכן צריך גם כן לזהר שלא להתירא בשעת הדבר רח"ל מס"ם וחיילותיו, אלא להתפלל לה'

והוא יענם. כי המתירא מלפניו הוא נותן לו כח וגבורה להתגבר במגפה בר מינן בעיר, אלא חבי מעט רגע עד יעבור זעם, ויעסוק תמיד בתורה ובמעשה הקטורות ויתבטל מותנא מעלמא, עכ"ל".

על דא ועל הא

"בעת מלחמת יוהכ"פ, כשהחלו האזעקות רצו האנשים ואני בתוכם לביתו של רבינו הסטייפלער זצ"ל, כי כולם רצו לחסות בצלו... במצב כמו היום, העצה היא לברוח ולחסות בצל גדולי ישראל..."

הסגולה העיקרית נגד הקורונה, התחזית המדהימה של הרב דסלר זצ"ל, ואיזו מסכת הורה מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א ללמוד | הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על 'בהלת הקורונה'

באותה שעה אמרו בשמים "הואיל ואינו מרחם על העגל, יבואו על רבי יסורין", וכך סבל יסורים קשים במשך י"ג שנה. שואלים רבותינו (ראה חשוקי חמד עמ"ס חולין ב ע"א), מהי התביעה על רבי? הרי באמת העגל מיועד לשחיטה?! ומשיבים: אכן זה ייעודו של העגל, אולם בכל זאת, כאשר העגל נכנס לחסות כנפי מעילו של רבי, יש לנהוג בהנהגה אחרת. לרחם עליו שלא כמידת טבעו, ולתת לו מחסה, ולא להוציאו מהמחסה עם כאלו דיבורים.

"כשהחלו האזעקות, כולם רצו אל הסטייפלער"

הוסיף הגר"י זילברשטיין וסיפר: "זכורני בעת מלחמת יום הכיפורים, בעת שהחלו האזעקות, רצו האנשים ואני בתוכם לביתו של רבינו הסטייפלער זצ"ל, כי כולם רצו לחסות בצל הסטייפלער זצ"ל, בעוד שהוא עצמו בגודל ענוותנותו לא הבין על מה הנהירה הגדולה אליו.

"גם כיום זוכים אנו לחסות בצל גדולי הדור, ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, ברצוני לספר מה ששמעתי עליו פעם מרופא דגול, אחד מגדולי המומחים למחלות לב בארצנו הקדושה, וכה סיפר לי:

"הוזמנתי לבקר רבנית חולה בביתה שבבני ברק, דירה קטנה שכל חדריה היו משועבדים לרווחת החולה, עם מיטה המיכשור הרפואי לו היא נזקקה. והנה חתנה יושב במטבח ולפניו כסאות עמוסים ספרים (כי גם השולחן לא היה פנוי...) וכך מכין הוא שיעור לאומרו בישיבת פוניבז'... ומספר הרופא שלמרות כל הדוחק והמצב הרפואי קיבלו הרב כל כך יפה... ומאד התפעל הרופא משלוות הנפש, כיצד ישב והכין את השיעור על גבי כיסאות... כדי לעזור לחמותו. "אנחנו יודעים שבעת מצב כמו היום העצה היא לברוח ולחסות בצל גדולי ישראל..."

ועל גיסי ר' חיים קניבסקי שליט"א, מה אומר, הוא ממש מדבר דברים עם רוח הקודש... וצריך להבינם, וגם לי, אחרי 60 שנה שאנו לומדים בחברותא, לפעמים עלי להתאמץ רבות להבין אל מה יכוונו

[מתוך שיעורו ביום א' השבוע בכולל 'בית דוד' בחולון בתחילת [סדר א']

"הפחד בציבור הוא נורא ממש. שואלים אנשים מה קורה ומה יהיה, ובפרט אותם אנשים שאיבדו לפתע את הפרנסה שלהם [יש שכבר פוטרו מעבודתם, ויש שהודיעו להם שיהיו מעותדים לכך], ושואלים מה הסגולות להינצל. וכפי הנשמע יש הרבה סגולות. אולם אמרתי להם שמצינו שלושה מקומות בתורה, שמחזקים לענין אחד - והוא הבטחון בה', שאנו חוסים בצל כנפי אבינו שבשמים".

"יחביאני צל ידו תחת כנפי השכינה"

וכאן הזכיר הגר"י שליט"א בראשונה את מעשה הגבעונים בספר יהושע, שלמרות שהיו מז' עממין ומחויבים מיתה, בכל זאת לא הרגן יהושע בגלל הבטחתו להם (לדעת חכמים לא חלה השבועה משום שהם הטעו את ישראל, ובכ"ז לא הרגום, מפני קידוש השם, שיאמרו העולם כמה חמורה עליהם שבועת ה', שאפילו נעשית בטעות לא יעברו עליה). וא"כ ק"ו כאן, "הקב"ה הבטיח לנו שהוא 'שומר ישראל' - 'הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל' (תהלים קכא, ד), וזו שבועה והבטחה בצדק, ובזה יש לבטוח ולהתפלל 'שומר ישראל שומר שארית ישראל', הבטחתנו שתהא 'שומר ישראל' - אנא 'שומר שארית ישראל'.

מקום נוסף בתורה שמצינו כן, הוא אצל לוט, בשעה שרצו יושבי סדום להרע למלאכים, אמר להם: "אַל נָא אַחֵי תַרְעוּ... לְאֲנָשִׁים הָאֵל אֵל תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי עַל כֵּן נָאוּ בְּצַל קִרְתִּי" (בראשית יט, ז-ח). והנה התורה הקדושה שכתבה פסוקים אלו היא נצחית ולא באה לספר על דיבורי לוט, אלא "אל תרעו... כי... באו בצל קורת" היא הוראה לדורות, שמי שחוסה בצל כנפי השכינה יש לו שמירה מכל צרה. וכן הוא הפייט בסליחות "יחביאני צל ידו תחת כנפי השכינה".

והמקום השלישי, הוא מה שמספרים חז"ל (בבא מציעא פה ע"א) על העגל שהובל לשחיטה וברח והתחבא תחת כנפי כסותו של רבי, ובכה. אמר רבי לעגל: לך ומסור עצמך לשחיטה, כי לך נוצרת.

דברי תשובתו. שם בבית ממששים את השכינה הקדושה, לית דין בר נש... הוא עונה תשובות שרואים בעין ש'לית דין בר נש'.

ובצל כנפיהם אנו חוסים!

הדברים המבהילים של הרב דסלר זצ"ל

"יש מאמר של הרב דסלר זצ"ל הנדפס ב'מכתב מאליהו' (ח"ג עמודים 5-204) תחת הכותרת: 'ירידתה של מלכות אדום', ושם כותב דברים מבהילים בזה"ל:

"מלכות משיח צומחת ומתגלה מתוך מלכות אדום, שעל ידי חורבנה של מלכות אדום, עולה ומתגלה מלכות שמים - והיתה לה' המלוכה.

"חורבנה של אדום יבוא רק על ידי חורבן העולם הזה, כאשר מביא הקב"ה את העולם למצב שיסודות חיי העולם הזה יתמוטטו, השלווה תתערער, חיי הפרט יהפכו לחיי דאגה, פחד וייסורים, וכל העולם כולו יעמוד תחת אימת הרס וחורבן - אזי יתגלה לעין כל שהתרברבותו של האדם וגאוותו על התקדמות בכיבוש הבריאה, כביכול, מביאים רק לאבדון.

"אז יכירו את ההעדר וההפסד שבחיי העולם הזה כשהם מרוקנים מכל תוכן רוחני, המובילים רק לכליה ואבדון. כשיתיאש האדם מלהשיג רצונותיו ותאוותיו, אז יתגלה אורו של משיח, 'ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו', ותיראה ירידתה וחורבנה של מלכות אדום לעין כל...' עיי"ש.

"הדברים נוראים. 'השלוה תערער...' עוצרים אותי בליל שבת ברמת גן, אנשים שלא מזוהים כשומרי תורה ומצוות, ובבהלה שואלים: 'כבוד הרב, מה אני עושה פה...'

"חיי הפרט יהפכו לחיי דאגה פחד וייסורים...' הדברים מדברים בעד עצמם.

"וכל העולם כולו יעמוד תחת אימת הרס וחורבן'... אותו נגיף זעיר שממייט ומכלה אושיות העולם בבריאות ובכלכלה, ומאיים להמיט הרס וחורבן על הכל.

"אזי יתגלה לעין כל שהתרברבותו של האדם וגאוותו על התקדמות בכיבוש הבריאה כביכול מביאים רק לאבדון...' - אז יבינו שכל מה שעשו בה האומות, כל הטכניקות והשכלולים שכביכול האדם שולט על הבריאה - הוא ממייט כליה.

"הרב דסלר 'משיט' את המילה 'סין', אותה מדינה שהיא המובילה בעולם בתחום הטכנולוגיה והתרברבה שהיא תנצח את ארה"ב... דווקא שם התחיל הנגיף והוכיח את אפסיותה.

"יש פסוק שכל בית ישראל על כל עדותיו אומרו ברגש בראש השנה לפני תקיעת שופר: 'יְדַבֵּר עַמִּים תַּחֲתֵינוּ וּלְאָמִים תַּחַת רַגְלֵינוּ' (תהלים מז, ד). אומר רש"י: 'יְדַבֵּר - יתן דָּבָר בעובדי כוכבים תחת נפשנו' [הכוונה לעכו"ם המיצרים לישראל ורוצים להשמידם] להיות חמתו מתקררת בהם ואנו נצולים, כענין שנאמר 'ונתתי כפרך מצרים' וגו', עכ"ל [ז"ל הפסוק (ישעיהו מג, ג): 'כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ נִתְּתִי כְּפָרְךָ מִצְרַיִם כּוֹשׁ וּסְבָא תַּחֲתֶיךָ'].

"קשה לדבר, אבל כפי השמועה, מכת הדבר מכה קשות את אותה אומה שאימה בגאוותה באטום על העולם...

מרח"ח שליט"א: "ללמוד מסכת ברכות"

"בפעול, ר' חיים אומר רק ללמוד תורה. ביום שישי הייתי בביתו ושאלתיו במה להתחזק, ואמר לי ללמוד מסכת ברכות.

"נראה לנו שההסבר בלימוד מסכת ברכות הוא מה שאמרו חז"ל (במדבר רבה, קרח. פרשה יח, כא) על הפסוק (שמואל-ב, כג א) 'נָאֵם דָּוִד בֶּן יִשָּׁי וַנְּאֵם הַגִּבֹּר הֶקֶם עַל מְשִׁיחַ אֱלֹקֵי יַעֲקֹב וַיְנַעֵם זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל - מהו 'הקם על'? 'כנגד מאה ברכות, שבכל יום היו מתים מישראל מאה אנשים, בא דוד ותקן להם מאה ברכות, כיון שתקנם נתעצרה המגפה' [ומסיימים חז"ל: 'על' - עולה של תורה].

ועל זה אמרו (מנחות מג ע"ב): 'היה רבי מאיר אומר: חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר: ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך'. וזו מסכת ברכות, כשמה כן היא.

"רוח איש תכלכל מחלהו"

כתוב בפסוק (משלי יח יד): רוח איש יכלכל מחלהו ורוח נכאה מי ישאנה, ופירש רש"י: רוח איש - רוח גבר שהוא איש גבור ואינו נותן דאגה בלבו ומקבל כל הבא עליו בשמחה ובחבה, יכלכל מחלהו - אין כחו סר מעליו.

ו'דורשי רשומות' הוסיפו קצת רמז בדרך דרוש, שהתרגום של הפסוק 'רוח איש יכלכל מחלהו', כתב: "רוחיה דגבבא תסובר כְּרִהְיָה" (קורונה...).

לסיכום - מה לעשות נגד מכת הדבר:

יש לבטוח בה' ולבקש לחסות בצל כנפיו, כמו הגבעונים... וכן מצינו בלוט, וביותר מהעגל שברח לרבינו הקדוש. נעסוק בתורה, נמליך את הקב"ה, והעיקר - בטחון בהקב"ה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"בעודי מחפש מקום ישיבה, קרא הנהג: 'אדוני! ותיק או רגיל?'... חשתי פיק ברכיים. אני בסך הכל בן חמישים ושלוש, צעיר? לא כן?... התיישבתי על כסא פנוי והמחשבות החלו להלום בראשי..."

"זאת כרטיסייתי" - סיפורו המרגש של איש העסקים שחזר אל הש"ס

חלפו ואינם."

מחשבותיו לא נתנו לו מנוח. הוא ער לעובדה כי על ראשו מתחוללת מלחמה של ממש בין השחור לבין הלבן. הוא גם ידע היטב מי ינצח בסופו של דבר, מבין החיילים התשושים שיוותרו בחיים. זקנו המטופח לא נמלט מן המאבק העיקש. אבל "ותיק?" "ותיק???"

בהגיעו למקום הפגישה, היו מעייניו נתונים במקום אחר. מעולם לא העסיקוהו מחשבות על אודות הזקנה. עתה באו הם אליו בלא שהזמינם. ותיק.

הפגישה הסתיימה ללא תוצאות. הוא לא היה מרוכז, לא היה עם מי לדבר. בסיום הפגישה שאלו אחד ממכריו: "קרה משהו? אתה זקוק לעזרה?"

הוא השיב תוך כדי הרהורים: "אמור לי, בן כמה אני נראה?... הלה פנה והלך לו, כשעל פניו הבעת חמלה..."

"אתה שומע? חזרתי הביתה, ניגשתי לארון הספרים, התקרבת אל הש"ס המפואר שהוענק לי לפני שלושים שנה על ידי חותני שיחיה, והתבוננתי בו ממושכות. סיפור חיי היה מקופל בכרכי הש"ס המפואר. סיפור עצוב קמעא, שגם הצלחתי הפיננסית אינה מפיחה בו חדווה. כריכותיהן של מספר מסכתות ישיבתיות היו משומשות. השכבה העליונה סדוקה, הצבע התקלף, הדפים מהוהים. למדו בהן. מספר כרכים נוספים בלטו בבהקם לעומת הכרכים המשומשים, אך אלה עדיין היו שמורים היטב. לא למדתי בהם הרבה.

"התבוננתי בכרכי התלמוד, מסכת אחת ועוד מסכת אחת, רובן חדשות. נכון, בין ידידי אני נחשב כאיש ספר. לעתים קרובות אני מעלה בפניהם רעיונות על פרשת השבוע, בשמחות אני מרתק את הקהל בדרשות בנויות היטב, אבל תכלס'... עתה ניצב הש"ס מול עיני ותבע את עלבוננו: כבר אינך ילד! אמנם הנהג טעה, אולם הגעת לגיל שמסוגלים לטעות בך! מתי תספיק ללמוד את הש"ס? "בחודש טבת חגגתי עם כולם את סיום המחזור של לימוד הש"ס. באמת שמחתי, כל כך הרבה יהודים גמרו את הש"ס. אני?"

הוא צעד כמו כולם אל בית המדרש בשעת בין הערבים לאחר סיום העבודה. חליפה מהודרת, עט מוכסף, תיק עסקים אחוז בידו האחת וגמרא מסכת שבת בידו השניה.

מגיד השיעור קיבל את פני המצטרף החדש בחביבות, שאלו לשמו ולמקום מגוריו, איחל לו כי יזכה להתחיל ולסיים מסכתות רבות והשיעור התחיל.

"אנו אווזים בדף..." השיעור קלח מפיו של מגיד השיעור, ועם סיומו הבחין כי המצטרף החדש שולף את ארנקו, מוציא ממנו פיסת נייר קטנה ומניח אותה כסימניה בין דפי הגמרא. מגיד השיעור אימץ את עיניו ונוכח לדעת כי הלה משתמש בפתקית הקטנה המונפקת על ידי נהג האוטובוס כקבלה על תשלום נסיעה.

- "כבודו, הנה לך סימניה מהודרת של 'מאורות הדף היומי', נוחה יותר ועמידה בהרבה".

- "תודה על המחשבה, אבל אני מעדיף להשתמש דווקא בכרטיסון הקטן. רוצה לדעת מדוע? בבקשה, מגיע לך, אתה הרי מלמד אותי תורה, כדאי שתדע איך הגעתי לכאן.

"זה שנים רבות לא נסעתי בתחבורה הציבורית. משום מה, לפני ימים אחדים נחה עלי הרוח ושיניתי מנוהגי. בפני עמדה נסיעה ארוכה, והחלטתי לנסות את האוטובוס, ותוך כדי הנסיעה להתכונן לישיבת העסקים בה עמדתי להשתתף.

"האוטובוס עצר, עליתי, הושטתי לנהג שטר כסף, מניין לי לדעת את מחיר הנסיעה, ובעודי תר בעיני אחר מקום ישיבה, קרא הנהג: 'אדוני! אתה שומע?' - כן, בבקשה. הוא העביר מבט חטוף על פני ושאל: 'ותיק או רגיל?'..."

"ותיק או רגיל? חשתי פיק ברכיים. אני בן חמישים ושלוש, צעיר? לא כן? סלח לי, שאלתי אותו ליתר בטחון, ותיק זה אדם בן שישים וחמש?"

"הנהג הנהג בקוצר רוח. 'נו, ותיק או רגיל?'"

"רגיל, רגיל, אדוני. אף פעם לא אמרו לי שאני ותיק."

"התיישבתי על כסא פנוי, כבר לא היה אכפת לי היכן אני יושב, והמחשבות החלו להלום בראשי. אני שופע מרץ עלומים, כל מכרי יודעים זאת, אומרים זאת וחשים זאת על בשרם. את כל משימותי אני מבצע במהירות, בנחישות ובדייקנות. אני ותיק? אני? - - איזו מן הגדרה מעודנת לעובדה מחרידה, שרוב ימי חיי

"אני כאן, מגיד שיעור יקר, בקביעות. אני סומך עליך שתוביל אותי בין משעולי התלמוד, תנחה אותי בסוגיות הגמרא, ותסביר לי את כל מה שצריך. בעוד שבע שנים, בעזרת ה' יתברך, אעמוד מול הש"ס שלי, הוא כבר יהיה 'ותיק', אבל אני ארגיש שחיים חדשים מפכים בקרבי.

"אתה מבין למה אני משתמש בכרטיסיה כסימניה?"...

מגיד השיעור מחה דמעה שזלגה מעינו. ידו לא הרפתה מן הסימניה של 'מאורות הדף היומי' - "תן אותה לבן שלך, שישתמש איתה בש"ס החדש שקיבל זה עתה מחותנו. גם הוא מוזמן"...

(גיליון 'מאורות הדף היומי')

כמעט הצטרפתי, אבל לפני שהספקתי להעמיק חשוב, המשכתי להסחף בקצב החיים המהיר, הלוחץ, המשעבד, שהשתיק את נקיפות המצפון.

"עד כאן! עד ה'ותיק או רגיל'. כאשר עמדתי מול הש"ס המבוייש, החלטתי: 'ש"ס יקר שלי. אותך למדו אבי, סבי, וכל הדורות למעלה בקודש. עליך מסרו אבותי את נפשם ולעיתים גם את גופם. אליך התנכלו אומות רבות-כח, אשר העלו אותך על המוקד פעם אחר פעם, ואתה שרדת. בסבלנות עד אין קץ, אתה ממתין לי בארון הספרים שלי. שנה חולפת שנה באה, ואתה כאן, מחכה. ש"ס יקר שלי, הגיע זמן גאולתך.

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

מהו פירוש הביטוי סחור סחור?

שבת דף יג

"משום לך לך אמרי נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב"

משל מנזיר שלא יתקרב לכרם, ולא הסתפקו בעצם דבריהם להתרחק מן האיסורים ולגדור גדרים? מה המיוחד דווקא באיסור נזיר משאר האיסורים שנבחר לשמש כמשל ודוגמא?

אלא, באו חז"ל לומר לנו: כל יחשוב אדם שהוא מחמיר בעצמו יותר משאר בני אדם, וממילא אצלו אין את החשש שאם יתקרב לאיסור פלוני - יכשל בו. לאדם זה אמרו חז"ל את המשל מנזיר, שהלא הנזיר החמיר על עצמו יותר משאר בני אדם והזיר עצמו מן היין, והוא פרוש בזה יותר משאר העולם, ובכל זאת אמרו לו "סחור סחור לכרמא לא תקרב", ואם כך כל אדם צריך שירחיק את עצמו מהאיסורים שבתורה.

(מגדים חדשים)

בפשטות כוונת דברי הגמרא הם, שאומרים לנזיר שלא יכנס לכרם, גם לא על מנת לקצר את דרכו למקום אחר, מחשש שעל ידי שיראה את הענבים יבוא להיכשל ולהפר את נדרו, אלא ילך מסביב הכרם, סחור סחור.

אך בפרישה (יו"ד סימן שפג סק"ה) כתב שהעולם טועה בפירוש מאמר זה, ולשיטתו הפירוש הוא שאומרים לנזיר שיתרחק כ"כ מהכרם, ואפילו מסביבו לא ילך, דהיינו שיעשה משמרת למשמרת. ומוכיח זאת מהתרגום, שמתרגם 'סביב' - 'סחור סחור', וכן מוכיח זאת מהרמב"ם שכתב בהלכות נזירות (פ"ה ה"י): "אמרו חכמים סביב לכרם לא יקרב".

ובשו"ת 'דברי יואל' (חו"מ סי' קמא עמ' תקיז) הרחיב בביאור הענין, שלכאורה יש להקשות מדוע היו צריכים חז"ל למשול

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"כל בר-דעת מבין, שגם במצב זה של רוגע ונעימות שבתית, 'הרב אלישיב נשאר הרב אלישיב'... אבל בני הבית ראו בבירור את 'נועם הנשמות' שהתפשט בכל הבית הקדוש ברחוב חנן 10..."

פנינים מתוך הספר החדש 'שבת בשמחה' - עובדות מופת וסיפורי הוד שנשמעו
מפי הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, בהגשת הרב משה מיכאל צורן שליט"א

בשאלתו היתה, לשם מה הוזקק רש"י לבאר את מה שביאר, הרי
היינו מבינים זאת לבד!

משתתפי השיעור הופתעו לשמוע את תשובתו של מרן זצוק"ל
שנאמרה בבדיחות-הדעת. אתה, פנה הרב אלישיב אל השואל,
נולדת באמריקה, ושם נוהגים לעשות רק פעולות שייצא מהן
רווח; אבל רש"י לא נולד באמריקה, ולא היה אמריקאי, וממילא
הוא יכול להרשות לעצמו לומר גם דברים שאין בהם רווח...

סלסולי חיבה עם הפתילות...

זו דוגמא אחת לנינוחות שהיתה בו, במרן זצוק"ל, בשבת-
קודש. הביטוי העיקרי לכך היה, כמובן, בהיכנסו לביתו לאחר
התפילות בשבת, שאז היה נוהג לשוחח עם זוגתו הרבנית ע"ה,
וכדי לבטא זאת באופן ממשי יותר - היה אף נוקט במעשים שלא
ראו אצלו בימי החול.

כל זה לא מנע ממנו, כמובן, להמשיך בהתמדתו העצומה.
גם ביום ששי נהג ללכת לבית המדרש 'אהל שרה' שם שקד על
תלמודו במשך שעות ארוכות, ולאחר מכן הגיע לביתו בשעה
מדויקת, וסידר את נרות-השמן בפמוטות-השבת, תוך שהוא
עושה סלסולי-חיבה עם פתילות הצמר-גפן. כבר אז, עוד לפני
כניסת השבת, ראו את השכינה על פניו.

אחד השינויים המובהקים שנראו בהנהגתו בשבת-קודש
התבטא בכך שבעוד שבימי החולין נהגו להשתרך אחריו עשרות
אנשים מבית הכנסת עד הגעתו הביתה, הרי שבשבת-קודש מיהר
מרן זצוק"ל לביתו, ולא התעכב כלל. הוא אמנם השיב לשאלות,
אבל עשה זאת בקיצור נמרץ, והזדרז ללכת לביתו.

הוא עשה זאת בגלל ההלכה המפורשת שנאמרה בשו"ע
(אורח חיים, רע"א א') 'כשיבוא לביתו, ימהר לאכול מיד', וב'משנה
ברורה' שם מובא 'היינו לקדש כדי שיזכור שבת בעת תחילת
כניסתו, דכל כמה דמקדמינן ליה טפי עדיף, ומכיון שקידש צריך
לאכול מיד'

אבל נראה לי שהיתה סיבה נוספת להזדדדותו להגיע הביתה
מיד לאחד התפילה, והיא, החשש שקינן בליבו שמא רעייתו עיפה
מעבודתה וטורח-משאה במשך ימות השבוע. כדי שלא לגרום לה
טרחה יתירה, השתדל תמיד להגיע הביתה כמה שיותר מהר.

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת
שבתון לה" (שמות לה, ב)

כשמדברים על 'האוירה הנינוחה' ועל צביונה הנעים של
השבת, בבחינת 'מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים', נספר כאן
כיצד היה נראה בית מורי חמי, מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל -
בשבת-קודש.

כל העם היהודי הכיר את מרן זצוק"ל דרך 'מידת הדין' שלו
וזיהו אותו על פי כובד-הראש ומראה-פניו הרציני. ברם, יכולני
להעיד שהחל מרגע כניסתה של שבת-קודש היה לובש מו"ח
צורה אחרת, ממש בבחינת 'פנים אחרות באו לכאן'.

מלבד ארשת הקדושה-והטהרה שהיתה נסוכה על דמותו,
וקלסתר-פנים נשגב שלא מעלמא הדין, היה שינוי בולט נוסף
שהודגש בכל חזותו, והיא הנינוחות והשלווה שהשתררה על
תווי-פניו, והיתה ניכרת גם במעשיו ובהנהגתו.

לכל אורך שעותיה של שבת-קודש היה מו"ח במצב הרבה
יותר נינוח מאשר בימות החול, והדבר היה ניכר עליו. כל בר-
דעת מבין שגם במצב זה של רוגע ונעימות, 'הרב אלישיב נשאר
הרב אלישיב', אבל בני-הבית ראו בבירור את 'נועם הנשמות'
שהתפשט בכל הבית הקדוש ברחוב חנן 10.

שיעור באווירה אחרת

כידוע, מלבד שיעורו הקבוע בימי החול היה אומר מרן הגרי"ש
שיעור גם בשבת-קודש, אלא שבשיעור זה השתתפו רק אלה
שהתגוררו בקרבת-מקום, בעוד שבימי החול הגיעו מאות איש
מכל קצות העיר, וגם מחוצה לה.

כיוון שבשבת נמנע מהרחוקים להגיע, היה אומר מרן זצוק"ל
בשבת שיעור במסכת אחרת, כדי לא לגרום הפסד לאלה
ממשתתפי השיעור היומי שלא הגיעו. השיעור בשבת היה נמסר
באווירה נינוחה יותר. זכורני דוגמא אחת שבה הקשה אחד
המשתתפים דבר-מה על פירוש רש"י. היה זה גאון אחד, תושב
אמריקה, שהיה מגיע לארץ מדי פעם, ומתאמץ להשתתף בשיעורו
של מו"ח.

כשהסביר פעם רבינו מרן זצוק"ל פשט בדברי רש"י מסוים,
הקשה אותו גאון ואמר: 'מה הרוויח רש"י בפירוש שלו? הכוונה

סעודות השבת לא ארכו זמן רב מדי, אבל במשך כל הסעודה ישב מו"ח נינוח, וזימר את זמירות השבת. הוא הירבה במהלך הסעודות לשבח את רעייתו על טיב המאכלים, והיה חוזר כמה פעמים על כך ש"הדגים מאוד ערבים", "הצולנט מאוד טעים", וכן על כל מאכל ומאכל שהוגש לפניו היה מהלל ומחמיא לרבנית על בישוליה הטעימים.

בשבת-קודש, ובעיקר בזמן הסעודות, היה מרשה מרן זצוק"ל לעצמו לספר דברים ששמע על הנהגותיהם בקודש של גדולי ישראל, כמו מרן הגאונים רבי יצחק אלחנן, ה"אור שמח", ה"חפץ חיים" ועוד.

כשאמרנו שהיה נוהג לזמר את זמירות השבת, נציין גם את חושיו המוזיקליים הגבוהים של מרן זצוק"ל, ונספר שפעם אחת הבחינו בני הבית שבשעות הצהרים בשבת קם מרן משנתו לפני הזמן הקבוע.

כששאלוהו על כך, ותמהו הרי בשינה זו הוא מקיים מצוות 'עונג שבת', השיב, ש'היום בתפילה היה חזן שהנעים מאוד בקולו, ונהניתי מאוד מכך, ולכן יצאתי כבר ידי חובת מצוות 'עונג שבת', ואני יכול לקום עתה מוקדם יותר ולהתחיל ללמוד'...

הנהגות דלהלן של הרבנית זילברשטיין ע"ה, רעייתו של יבלחט"א הגאון הגדול שליט"א, ובתו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, מצביעות על אדם הרואה בעיניו את קדושתה של שבת-קודש, ומוכן להקריב את כל אשר לו למען קדושה זו.

וכך סיפר הגאון הגדול ר"י שליט"א: כאשר התגוררנו עדיין ב'סמטת יבנה' בבני ברק, נפל בליל שבת-קודש נר אחד מפמוטי השבת על המזנון בסלון, וכיוון שעל פי דין היה אסור לכבות את הנר הזה, הוא המשיך לדלוק שם, עד שעשה חור גדול בתוך המזנון. לאחר השבת הגיע בעל מלאכה לביתנו, כדי לתקן דבר אחר, וכשראה את החור במזנון אמר שיש באפשרותו לתקן את הנזק ולסגור את החור בצורה אומנותית, עד שלא ירגישו בו כלל. הרבנית ע"ה סירבה לתקן את החור, באומרה: 'איני רוצה להעביר מן הבית את כבודה של השבת! אדרבה, אני מעוניינת שכל הנכנסים הביתה יראו שאנחנו מוקירים את השבת ושומרים על הלכותיה בקפדנות רבה. זה הוא הכבוד שלנו, שאנחנו מתכבדים בחור שנוצר על ידי שלא כיבינו את הנרות!' כמו כן, לא רצתה לעסוק בשבת בשום דבר-חולין. היא ירבה וסיפרה סיפורי צדיקים, למדה חומש ורש"י, ו"צאינה וראינה".

שלוש סעודות עם חלה ומים...

אני רוצה לספר מעשה נוסף בעניין השבת.

במשך תקופה ארוכה מאוד שבתנו מדי שבת בחולון, ואמרנו שם שיעורי תורה. היה זה עוד בטרם הוקמה רמת אלחנן, ורעיית ע"ה היתה טורחת רבות לקראת השבת, ואורזת הכל, כדי שנוכל

לקחת עמנו את המזון שהכינה לשבת.

פעם התארחנו אצל משפחה נכבדה. והנה, ראש המשפחה שכח לנתק את הנורה במקרר, ואנחנו לא ידענו זאת. ביום ששי הכנסנו את כל האוכל למקרר, ובתחילת השבת, כשבעל-הבית פתח את דלת המקרר, הבחינה רעייתו שהנורה נדלקה. בעל-הבית נבהל, ומרוב בלבול ניתק את המנורה בשבת! משכך, אמרה אז רעייתו שאנחנו לא נאכל מאומה מכל המאכלים שהנחנו במקרר. למזלנו, החלות נשארו בחוץ, וגם מים אפשר היה להשיג בכיור...

בסעודה הראשונה, אכלנו חתיכת חלה, ושתינו מים מן הברז, אנחנו וכל הילדים. בסעודה השנייה, בשבת בבוקר, אכלנו חלה ושתינו מים. וכך גם בסעודה שלישית חלה ומים...

היא הסבירה לילדים בשפה יפה, שכל מה שקורה בעולם הוא נסיון לאדם, וכדי לעמוד בניסיון זה אנחנו זקוקים לזכויות, ולא כל אחד זוכה לכך.

במשך כמה שבועות לאחר מקרה זה, היתה רעיית ע"ה מספרת לכולם על 'השבת המיוחדת ההיא', "מענגת-התפנוקים", שלא היתה לנו מעולם'...

והנה, לאחר שבעל-הבית ניתק את הנורה מהמקרר, ייתכן שהיה מותר להוציא משם את המאכלים; אולם בכל זאת, כדי להוקיר את השבת ולהראות שאנו לא רוצים ליהנות בשום אופן מחילול שבת, החליטה לנהוג כך. ולכן התבטאה אחר כך ואמרה שהיתה זו השבת היפה ביותר בחייה. 'מעדני-מלכים' שכאלה, כמו מים וחלה, לה ולמשפחתה, לא טעמה מעולם...

אשת חיל מי ימצא

אחד הסימפטומים המקבע במהלך השבת את האווירה הטובה בבית, הוא היחסים הלבביים בין הבעל לאשה, כיון שבששת ימי המעשה כולנו עסוקים, הרי שבאמצע השבוע הדבר אולי לא ניכר כל-כך. התגובות הנינוחות בין ההורים, ובינם לילדיהם, המחמאות הניתנות מכל צד, משפיעים מאוד על כל בני הבית.

מרן המשגיח הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל סיפר, שכאשר למד ב'קלם' התפעל מאוד מכוח העמידה של אשת מרן הסבא מקלם זצוק"ל, שכן הרבנית היתה גם המפרנסת של הבית, גם גידלה את הילדים וכל נטל המשפחה נפל עליה. לא פעם חשבת, אמר מרן זצוק"ל, שהכוח שלה מגיע מכך שבעלה, רבי שמחה זיסל, נמנה על אחד מגדולי הדור. עד שפעם אחת התארחתי על שולחנם בליל שבת, וראיתי שלאחר ברכת 'המוציא' אומר רבי שמחה זיסל לרעייתו: "אמנם על החלה הזו שאפית בעצמך, ברכתי 'המוציא', אבל אני חושב שהייתי צריך לברך עליה 'בורא מיני מזונות', כי טעמה טעים כל-כך כמו עוגה"... ופניה של הרבנית זרחו.

מאז הבנתי, המשיך רבי אליהו לאפיאן, מה הדבר שנותן לרבנית את הכוח. השכלתי להבין שרק בזכות הכבוד וההערכה שנתן לה בעלה הגדול, הצליחה לעמוד בכל המשימות הקשות

ולהגיע לאן שהגיעה!

בליל שבת אחד, סיפר הגאון הגדול ר"י זילברשטיין, הזדמנתי לביתו של גיסי מרן שר התורה שליט"א, והיה זה בטרם החלו את סעודת השבת. מרן ישב ולמד, והמתין שבני הבית יתכנסו לסעודה.

והנה נכנסת הרבנית ע"ה לחדר ובידיה שתי חלות חמות מעשה ידיה, שהדיפו ריח נפלא, והיא מגישה אותן לבעלה. מרן שליט"א אחז בחלות, הביט אל נכדו היושב לצידו, ואמר לו במלוא ההתפעלות, ובחיוך: 'האם סבתא אפתה את החלות עכשיו?... הרבנית ראתה ושמעה את הנחת שיש לבעלה מהחלות, והתמלאה אף היא באושר, וחיוך נרחב היה נסוך על פניה. כל המסובים הרגישו את הכרת-הטוב של מרן שליט"א לרעייתו, ומרן הגר"ח ניגש לערוך את הקידוש.

איך מחמיאים על צ'ולנט שרוף?

הגאון הגדול רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת באר יעקב, שלשמו ולזכרו תאוות נפש, היה מיוחד בנתינת מחמאות לאשתו הרבנית ע"ה - שזה עתה מלאו שלושים לפטירתה. בני הבית ידעו שבכל סעודה הוא יודע כיצד לשבח אותה, על הצד הטוב ביותר, ולקלוע בדיוק לדבר הנכון שהיא רוצה לשמוע. פעם, בסעודת הבוקר של יום השבת, התברר שהצ'ולנט שהכינה הרבנית נשרף כולו. כל בני הבית היו אפוא דרוכים על-מנת לשמוע מה יאמר עכשיו ראש הישיבה לרעייתו, וכיצד ישבח אותה על הצ'ולנט שהכינה...

והנה היא מגישה את המאכל השרוף, וכולם מביטים בבעל הבית, הטועם מהצ'ולנט, ופונה אל רעייתו בחיוך ואומר: 'אה רבעצין, זיבורית דידך - כעידית דעלמא' --- (הזיבורית שלך, דהיינו המאכל הלא-טוב שלך, שווה כמו המאכל המשובח ביותר בעולם. מקורו של הביטוי בסוגיא במסכת בבא קמא).

ממעשה זה נוכל ללמוד גם שאי-אפשר לתת סתם מחמאה, בלי לחשוב תחילה מה אומרים. מלבד העובדה שהאשה מרגישה שהדברים לא נאמרו ברצינות, יש מקרים שצריך באמת להשקיע בכך מחשבה רבתי. הרי כל אחד ראה שהצ'ולנט נשרף, וכל אחד גם הבין שהפעם אי-אפשר לומר שהצ'ולנט טעים... גם רבי משה-

שמואל ידע את זה, ולמרות הכול ידע גם כיצד להחמיא לרעייתו על המאכל השרוף...

בזכות זמירות השבת

בהלווייתו של ראש ישיבת כפר חסידים, הגאון רבי דוד יצחק מן זצוק"ל, שמענו פרט חשוב, המלמד על סוד-ההצלחה בגידול ילדים. הדברים הושמעו בהספדו של הגאון רבי משה מרדכי פרבשטיין שליט"א, ראש ישיבת חברון. האפיזודה שסופרה ע"י הגרמ"מ היא קצרה מאוד, אבל יש בה לקח עצום, והיא נסובה אודות הצלחתו בגידול-הילדים של הגאון הגדול רבי מרדכי מן זצוק"ל, אביו של רבי דוד-יצחק.

כידוע, זכה הגאון הגדול ר"מ מן זצוק"ל להעמיד דור של מרביצי תורה ויראה, וילדיו נעשו לחתניהם של גדולי הדור הידועים, וצמחו בעצמם לראשי ישיבות מן המפורסמים ביותר. שמעתי, סיפר ראש ישיבת חברון, שחותנו של הגאון הגדול רבי מרדכי מן, הלא הוא הגה"צ רבי הלל ויטקינד זצוק"ל, התארח פעם בשבת אצל חתנו, והתפעל מאוד מכך שרבי מרדכי מאריך בזמירות השבת שלו, ומנעים את האווירה על כל בני הבית.

כמו-כן הבחין רבי הלל שחתנו שר ומזמר בדבקות רבה את המלים 'ויזכו לראות בנים ובני-בנים עוסקים בתורה ובמצוות', וחוזר על כך כמה וכמה פעמים, ברגש רב.

ויש לציין את מה שהוסיף לנו יבלח"ט הגאון רבי משה מן שליט"א, שכאשר אביו רבי מרדכי זצ"ל היה שר בדבקות את המלים 'ויזכו לראות בנים ובני-בנים עוסקים בתורה ובמצוות', והאמא, הרבנית מן ע"ה היתה במטבת, הרי כשהיתה שומעת את בעלה מזמר את המלים הללו, היא היתה ממהרת להגיע אל השולחן, ומצטרפת אל אבא בשירתו.

ואנחנו, הילדים, כשראינו את המעמד הזה, והבנו שהצטרפותה של אמא לשירה נועדה ליצור הרמוניה חינוכית בבית, כדי שנראה שאכן גם אבא וגם אמא מעוניינים שנגדל ל'עוסקים בתורה ובמצוות' - לא יכולנו שלא להפנים את המסר הזה, והדברים נחקקו עמוק-עמוק בלבנו, עד שבאמת השמחה בלימוד התורה הפכה לחלק בלתי-נפרד מאתנו.

(מ. סופר, מוסף 'שבת קודש')

להתחיל את היום ברגל ימין חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום...
המייל היומי של 'דרשו'

איזה מלח צריך לברור לפני הפסח מגרגירי תבואה?

כ'מי פירות' שאינם מחמיצים; אולם, ראוי לברור אף מלח זה, משום שלדעת הרמ"א ואחרונים נוספים, אף מלח זה דינו כמים, וכן משום שבמגע של המלח במים, תחמיץ התבואה שבתוכו, ותשוב ותחמיץ את המלח.

[שו"ע תסב, ז, משנ"ב כד, ושעה"צ מב; ביאורים ומוספים דרשו, 34]

בזמנים עברו, היתה מצויה תערובת גרגירי תבואה במלח, ולכן כתבו הפוסקים כי חובה לברור את המלח לפני הפסח מגרגירי התבואה, משום שאם יימצאו בו גרגירי תבואה, הרי כשיתלחלח יחמיץ את התבואה, והיא תשוב ותפלוט את טעמה אל המלח. ועוד כתבו הפוסקים, שדברים אלו אמורים במלח ים, אשר דינו כמים; אבל מלח המופק מהאדמה, אינו נחשב כמים, אלא

מלח שנמצאו בו גרגירי תבואה בפסח - האם מותר לאכול מאכלים שנמלחו בו?

נטילה מגרגירי התבואה, אסור לאכול את המאכלים בפסח. ואם גרגירי התבואה נמצאו במלח לפני הפסח, וכמות המלח היא פי שישים ויותר מהם - יש להסיר את כל המלח הנמצא סביבות התבואה בטווח של כדי נטילה, ושאר המלח מותר בפסח. [משנ"ב תסב, כה, ושעה"צ מג]

בהמשך לאמור: מלח ים שנמצאו בו גרגירי תבואה בפסח - אם הם יבשים, המלח מותר בשימוש; ואם הם רכים, לכתחילה אין להשתמש במלח בפסח, ובדיעבד, אם השתמש במלח שלא היה בטווח של 'כדי נטילה' (2.4-2 ס"מ, לשיטות השונות) מגרגירי התבואה, ומלח בו מאכלים בפסח - מותר לאכול את המאכלים; אך אם המלח ששימש למליחת המאכלים היה בטווח של כדי

האם מותר לקלות גרגירי דגן בפסח?

למרות שחום התנור גורם לפליטת לחות מהגרגירים אל הכלי, ולחות זו עצמה שבה ונבלעת לאחר מכן בגרגירים; וזאת משום שלחות זו אינה נחשבת כמים, אלא כמי פירות, ואינה מחמיצה את הדגן.

[שו"ע תסג, א, משנ"ב א, ושעה"צ ב]

מותר לחרוך בפסח שתי שיבולים יחד, ואין לחשוש שמא הלחות שבשיבולת אחת תיפלט ממנה מחמת החום, ותיכנס לתוך השיבולת האחרת ותחמיץ אותה; משום שלחות זו נחשבת כ'מי פירות', שאינם מחמיצים. ובדומה לכך, מותר לקלות בפסח גרגירי דגן בתוך תנור חם,

* דבש, יין או חומץ שנמצאה בתוכן חיטה בקועה - מותר לאוכלם ולשתותם בפסח, לאחר הוצאת החיטה מתוכם; ובתנאי שאינם מהולים במים.
* משקה העשוי מדבש, 'יין שרף' שנעשה מפירות, שֶׁכָּר של תמרים, וכדומה, אשר מיוצרים בשילוב של מים, ונמצאה בהם חיטה - אין לשתותם בפסח.
* שומן של בעלי חיים - אף אם התבקעה בתוכו חיטה בשעה שהוא רותח, אינו נאסר בפסח; ובתנאי שלא נמהל במים לאחר שהותך, ושידוע כי החיטה נפלה לתוכו לאחר התכתו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

בן חוץ לארץ שהרב זכה עבורו בחמץ בשמיני של פסח - האם החמץ נאסר בהנאה?

אלא בחוץ לארץ, כדי שלא יזלזלו שם בקדושתו. ויש אומרים שאף אם החמץ נמצא בחוץ לארץ, הריהו מותר לאחר הפסח. מאידך, אם המוכר נמצא בחוץ לארץ - יש שנראה מדבריו שהחמץ אסור לאחר הפסח, ויש אומרים שאף באופן זה החמץ מותר, כיון שאין לרב אפשרות לזכות בחמץ עבור מי שאסור לו להחזיקו ברשותו.

חמץ שעבר עליו שמיני של פסח, אף שאין איסורו מדאורייתא, אסור לאחר הפסח באכילה ובהנאה. אולם, תושב חוץ לארץ השוהה בפסח בארץ ישראל, ומכר את חמצו שבארץ ישראל לגוי באמצעות רב, כנהוג, ובמוצאי שביעי של פסח זכה הרב בחמץ בחזרה עבור כל המוכרים - כולל החמץ של בן חוץ לארץ - אין החמץ נאסר, מכיון שחכמינו ז"ל לא גזרו איסור זה ביום טוב שני

[שו"ע תמח, ב, משנ"ב ד, ושעה"צ ו; ביאורים ומוספים דרשו, 13]

הלוח היומי

כ"ג באדר | ביום זה, לאחר שהקים משה רבינו ע"ה את המשכן, החלו שבעת ימי המילואים

צירוף: יהושע וייסמן

ביום זה, לאחר שהקים משה רבינו ע"ה את המשכן, החלו שבעת ימי המילואים.

יארצייט:

תקמ"ז: רבי חיים חייקל ב"ר שמואל זצ"ל מאמדור, בעל חיים וחסד.
תרכ"ז: רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל רוטנברג-אלטר זצ"ל, האדמו"ר מגור, בעל חידושי הרי"ם, שו"ת הרי"ם וספר הזכות.
תרמ"ב: רבי משה נחום ולנשטיין זצ"ל, ראב"ד העדה החרדית, בעל שו"ת בני משה.
תר"פ: רבי ברוך פנחס ב"ר אליעזר חיים זצ"ל מסקאלייע.
תשל"ג: רבי יהודה משה ב"ר יחיאל יוסף דנציגר זצ"ל, האדמו"ר מאלכסנדר, בעל אמונת משה.
תשל"ד: רבי יחיאל מאיר ב"ר צבי הירש מוגנשטרן זצ"ל, מקוצק-לומאז', מייסד ביהמ"ד מדרש יחיאל.
תשס"ז: רבי ישראל ב"ר משה שניאור זלמן גרוסמן זצ"ל, ר"י פינסק-קרלין, בעל הליכות ישראל, מחנה ישראל, משכנות ישראל ועוד.

מהו ההבדל בין איש בינוני לאיש ירא אלקים לגבי החובה לדון אותו לכף זכות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

יותר מצוות 'בצדק תשפוט עמיתך' - שאז ודאי שעובר על איסור לשון הרע אם מקבל את הכרעת החובה של המספר.

מהו ההבדל בין איש בינוני לאיש ירא ה' לגבי החובה לדון לכף זכות? בביאורים ומוספים מביאים את שהתבאר בזה לעיל (כלל ג סעיף ז), שבאיש ירא אלוקים נתחייבנו לדונו לכף זכות אפילו אם הדבר קרוב ונוטה אצל הדעת יותר לכף חובה, משא"כ באיש בינוני, רק אם הצדדים לזכות ולחובה שקולים, ישנו חיוב לדונו לכף זכות, אבל לא אם נוטה לכף חובה.

ובטעם החילוק בזה ביאר הגר"י הוטנר (פחד יצחק ר"ה מאמר יד אות יא), שאצל הצדיק נובע דין זה מהנהגת מדה כנגד מדה, שהצדיק יש לו רוב זכויות במעשיו, ומן הדין שננהג בו במשקל הכרעה של צד הזכות, וביאר בזה מה שהוסיף רבנו יונה (ש"ג מאמר ריח) לגבי צדיק שיש לדונו לכף זכות 'על דרך האמת', כי זו הנהגה של הכרעה שכך היא האמת, אבל הבינוני שאין בו ודאות של רוב זכויות במעשיו, א"כ יש לדונו לכף זכות רק מצד הסתכלות של עין יפה, שיש לראות תמיד את הצד הטוב יותר מהצד הרע.

בסעיפים הנלמדים היום כותב החפץ חיים, כי כשם שאסור להאמין לדבר גנות ששומע על הזולת, כמו כן, אם יש בסיפור צדדים לזכות ולחובה והמספר דן לכף חובה - אסור לקבל זאת ממנו, ואם קיבל, עובר גם על 'בצדק תשפוט עמיתך' וגם על איסור לשון הרע.

בביאורים ומוספים מבארים, שכוונת החפץ חיים היא גם למקרה שהשומע כבר ידע את עצם סיפור הדברים, אך כיון שלאחר שהמספר דן לכף חובה, גם הוא דן לכף חובה, עובר גם על קבלת לשון הרע בעצם הכרעת הדברים לכף חובה. וזאת כפי מה שדייק הח"ח לעיל (באמ"ח ס"ק א) מלשון רבנו יונה שאיסור קבלת לשון הרע הוא בקבלת הגנאי שבסיפור [וכל שאין המספר מתגנה בעינו מותר להאמין לעובדות], ועל כן היודע את הסיפור ולא פירשו לגנאי, וחבירו מחדש את הגנאי שבסיפור, הרי זה סיפור לשון הרע, ואם יקבל את הפירוש של הסיפור, הרי זה קבלת לשון הרע.

החפץ חיים מוסיף, שכל זאת אפילו אם הסיפור הוא על איש בינוני, וכל שכן אם הסיפור הוא על איש ירא ה', שעליו שייכת

יארציט הרה"ק רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל רוטנברג - ה"חידושי הרי"ם" מגור

כתב ה"חידושי הרי"ם" מגור: מי שרודף אחר פרנסה תוך פחד ודאגה שלא יהיה לו לחם ואין לו בטחון בבורא ב"ה המשגיח האמיתי הזן ומפרנס בריוח בלי הפסק כלל, הריהו עושה פגם בהשפע ומתייש את הכח של מעלה שיהא נפסק השפע באמת, וגורם שיבוא לידי מחסור.

(חידושי הרי"ם"מ בשלח)

נשתדל להתחזק בבטחון חזק בה' שיזמן לנו את פרנסתנו, ולא נדאג כלל, שהרי חוסר בטחון פוגם בשפע